

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

НА

ИНТЕГРИРАНА ТЕРИТОРИАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА

СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РЕГИОН ЗА ПЛАНИРАНЕ ОТ НИВО 2 ЗА

ПЕРИОДА 2021-2027г.

ЗАДАНИЕ ЗА ОБХВАТ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ОЦЕНКАТА

Януари 2021 г.

Този документ е създаден в рамките на бюджетна линия BG16RFOP001-8.002-0005 „Бюджетна линия на отдел "Стратегическо планиране и програмиране", финансирана по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“ на Оперативна програма “Региони в растеж” 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и държавния бюджет на Република България

www.eufunds.bg/bg

www.bgregion.eu

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение	7
1.1 Обща част.....	7
1.2 Цел на заданието за обхват и съдържание на оценката	8
1.3 Консултации по заданието за определяне обхвата на оценката.....	9
2. Визия, стратегически приоритети и обхват на Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г.....	10
2.1 Визия на Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г.	10
2.2 Стратегически приоритети и съдържание на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2.....	10
2.3 Обхват на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2.....	12
2.4 Времева рамка	13
3. Връзка на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2 с други планове и програми.....	14
4. Методика на ЕО	14
4.1 Нормативна рамка за ЕО	14
4.2 Методически подход.....	15
4.3 Екологична политика и цели.....	16
4.4 Взаимодействия на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2 с околната среда	16
4.5 Индикатори.....	18
4.6 Видове въздействия	20
4.7 Метод за оценка на въздействията	21
4.8 Мотиви за избор на алтернативи	22

4.9	Мерки	22
4.10	Заклучение	23
5.	Проекто-съдържание на Доклада за екологична оценка	23
6.	Приложения	29
6.1	Приложение 1 Характеристики на територията, която е вероятно да бъде засегната.....	29
Приложение 1. Характеристики на територията, която е вероятно да бъде засегната		30

СЪДЪРЖАНИЕ ТАБЛИЦИ

Таблица 1 Рейтинг матрица (матрица на оценките)	21
Таблица 2 Население към 31.12.2019 по области	30

СЪДЪРЖАНИЕ ФИГУРИ

Фигура 1 Обща схема на Северен централен регион за планиране от ниво 2	13
--	----

АБРЕВИАТУРИ

Абревиатура	Дефиниция
АИС	Автоматична измервателна станция
БД	Басейнова дирекция
ГОП	Горни оценъчни прагове
ДОАС система	Модел автоматична измервателна станция
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗ	Защитена зона (по смисъла на ЗБР)
ЗТ	Защитена територия (по смисъла на ЗЗТ)
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИТС	Интегрирани териториални стратегии
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МАС	Мобилни автоматични станции
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НКЦ	Недвижими културни ценности)
ОС	Оценка за съвместимост

Абревиатура	Дефиниция
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РЛ	Районна лаборатория
РП	Региони за планиране
СГН	Средногодишна норма
СДН	Средноденонощна норма
СКОС	Стандарт за качеството на околната среда
СПП	Стратегическо планиране и програмиране
СЦР	Северен централен регион
СО	Въглероден оксид
NO ₂	Азотен диоксид
O ₃	Озон
SO ₂	Серен диоксид
ФПЧ ₁₀ (PM ₁₀)	Фини прахови частици с размер под 10 микрона

1. Въведение

1.1 Обща част

За регионите за планиране от ниво 2 се разработват интегрирани териториални стратегии за развитие в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие. Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 се приемат от Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството след одобрението им от съответните регионални съвети за развитие.

Настоящият документ представлява Задание за обхват и съдържание на Екологичната оценка по Договор №РД-02-29-233/30.12.2020г., сключен между Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), в качеството му на Възложител, и „ЕФ СИ ДЖИ ПОВВИК“ ЕАД, в качеството му на Изпълнител, за изпълнението на обществена поръчка с предмет: „ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА И ОЦЕНКА ЗА СЪВМЕСТИМОСТТА С ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ НА ИНТЕГРИРАНИТЕ ТЕРИТОРИАЛНИ СТРАТЕГИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ ЗА ПЛАНИРАНЕ ОТ НИВО 2“. Финансирането на обществената поръчка ще се осигури в рамките на Бюджетна линия с регистрационен номер BG16RFOP001-8.002-0005 „Бюджетна линия на сектор „Стратегическо планиране и програмиране" (СПП), Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие" по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“. Интернет адресът на Единния информационен портал е: www.eufunds.bg/b, а интернет адресът на ОПРР 2014-2020 г. е: www.bgregio.eu.

ИТСР на Северен централен регион попада в обхвата на чл. 85, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и очертава рамка за бъдещо развитие на инвестиционни предложения, които се отнасят към позиции на Приложение № 1 и Приложение № 2 на ЗООС, предвид което, на основание чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ЕО, подлежи на процедура по задължителна екологична оценка (ЕО).

Стратегията ще бъде одобрена от Министерския съвет на Република България, предвид което, на основание член 4, т. 1 от Наредбата за ЕО, както и чл. 4, т. 2 от същата наредба във връзка с чл. 10, ал. 2, т. 4 от ЗООС, компетентен орган за провеждане на процедурата по ЕО е министърът на околната среда и водите.

Регионалният съвет за развитие на Северен централен регион е органът, който ще следи за прилагането на стратегията.

Процедурата по ЕО се съвместява изцяло с действащите процедури за изготвяне и одобряване на ИТСР. Екологичната оценка на Интегрираната териториална стратегия за

развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021г. - 2027г. се извършва едновременно с изготвянето ѝ. Становището по екологична оценка е задължително условие за последващото одобряване на ИТСП. Органите, отговорни за одобряване и прилагане на стратегията е необходимо да се съобразяват със становището по ЕО и с поставените в него условия, мерки и ограничения.

1.2 Цел на заданието за обхват и съдържание на оценката

В съответствие с изискванията, определени в чл. 3 на Директива 2001/42/ЕО,¹ не може да се изключи възможността бъдещата Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г. да създаде условия за въздействие върху околната среда.

Съгласно писмо изх. № ЕО-14 /01.06.2020 г. на Компетентния орган (МОСВ), ИТСП на Северен централен регион попада в обхвата на чл. 85, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и на основание чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ЕО, подлежи на процедура по екологична оценка (ЕО). Съгласно чл. 82, ал. 1 от ЗООС процедурата по ЕО се съвместява изцяло с действащите процедури по изготвяне на планове/измененията на планове и завършва преди тяхното одобряване.

Процесът на определяне на обхвата и съдържанието на оценката има за цел вземане на решение относно обхвата и нивото на подробност на информацията, която трябва да бъде включена в Доклада за екологична оценка (Директива за СЕО 2001/42/ЕО, чл. 5, ал. 4).

Процесът на определяне на обхвата и съдържанието има за цел да:

- определи съответния район на въздействие и времевия период за проява на евентуалните въздействия;
- идентифицира съответните екологични аспекти, които трябва да се разгледат в рамките на ЕО;
- определи метод за оценка на положителните и отрицателните въздействия;
- определи метод за генериране и оценка на разумни алтернативи;
- представи проект за съдържание на Доклада за екологична оценка.

Обхватът на заданието е съобразен с характера, предмета и предвижданията на ИТСП и припокрива изискванията на чл. 86, ал. 3 от ЗООС, които касаят съдържанието на

¹ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда.

Доклада за екологична оценка.

Съгласно извършената проверка от МОСВ за допустимост Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г." е допустима и няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата Натура 2000. С оглед на това не се изисква изготвяне на Оценка за съвместимостта на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 с предмета и целите на защитените зони по смисъла на ЗБР.

1.3 Консултации по заданието за определяне обхвата на оценката

Съгласно чл. 19а на Наредба за ЕО, Възложителят възлага изготвянето на задание за определяне обхвата на оценката, по което провеждат консултации с:

- Компетентният орган по чл.4 от Наредбата за ЕО;
- Съответните специализирани компетентни органи по чл. 13, ал. 1 относно съдържанието и обхвата на оценката на здравно-хигиенни аспекти на околната среда и риска за човешкото здраве; и
- Други специализирани ведомства и заинтересованата общественост съгласно схемата по чл. 19, ал. 3 от Наредбата за ЕО.

Ключовите заинтересовани страни, идентифицирани в процеса на определяне на обхвата на ЕО, са както следва:

- Министерство на околната среда и водите (МОСВ);
- Министерство на здравеопазването (МЗ);
- Басейновите дирекции за управление на водите:
 - БД Дунавски район с център гр. Плевен,
 - Черноморски район с център гр. Варна,
 - Източнобеломорски район с център гр. Пловдив,
- Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ)
 - РИОСВ Велико Търново
 - РИОСВ Русе
- Регионалният съвет за развитие на СЦР
- Заинтересованата общественост в засегнатите области: Габрово, Велико Търново,

Русе, Разград и Силистра

Отделно от посочените по-горе ключови заинтересовани страни, съгласно изискванията на Възложителя, в процеса на ЕО е необходимо да се направят 3 консултации и със заинтересованата общественост.

Други институции, ключови групи и представители на обществеността също могат да се включат в процеса на консултации.

Схемата за консултации със заинтересованите страни е представена в отделен документ.

В съответствие с изложеното по-горе, настоящият документ се представя с искане за коментар от страна на Компетентния орган – Министерство на околната среда и водите (МОСВ), както и на специализираните компетентни органи – Министерство на здравеопазването (МЗ), Басейнова дирекция за управление на водите - БД Дунавски район с център гр. Плевен, Черноморски район с център гр. Варна, Източноевропейски район с център гр. Пловдив, РИОСВ Велико Търново и РИОСВ Русе и заинтересованата общественост в засегнатите области, както и на други заинтересовани страни, които могат да бъдат идентифицирани. Получените в резултат на консултациите по Заданието становища ще бъдат съобразени при изготвяне на доклада за ЕО.

2. Визия, стратегически приоритети и обхват на Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г.

2.1 Визия на Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г.

Приетата визия, която определя рамката за реализация на ИТСП на Северен централен регион, поради своя дългосрочен характер остава непроменена от заложената визия в Регионалния план за развитие 2014-2020 г. и е следната:

СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РЕГИОН - бързо и устойчиво развиващ се европейски регион, интегрална част от Дунавското пространство, където младите хора виждат своето бъдеще и личностна реализация.

2.2 Стратегически приоритети и съдържание на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2

Интегрираната териториална стратегия (ИТСП) на Северен централен регион за планиране от ниво 2 е средносрочен стратегически планов документ, който определя политическата, икономическата, пространствената и тематична рамка на развитието на региона в годините на новия програмен период 2021-2027 г. Стратегия е разработена в

съответствие с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на секторните стратегии на регионално ниво в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда. Определените цели и приоритети за развитие на Северен централен регион в периода 2021-2027 г. са съобразени с целите и стратегиите на Националната програма за развитие България 2030, Актуализираната национална концепция за пространствено развитие, както и целите на политиките на Европейския съюз за сближаване и регионално развитие след 2020 г.

Съобразявайки се с разкритите основни дефицити и нужди за развитието на Северен централен регион като хармонична териториална общност с конкурентоспособна икономика и ускорен растеж, приобщаващо социално развитие и устойчив демографски потенциал, както и с целите на Националната програма „България 2030“, АНКПР и тематичните цели на кохезионната политика за периода 2021-2027 г., са определени 3 стратегическите приоритети, фокусиращи политиките за развитие на региона:

- *СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: ПОСТИГАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИ ПОДЕМ И ТРАНСФОРМАЦИЯ* - Ключовите дейности в този приоритет са подкрепа за нови инвестиции с повишена ефективност, установяване на иновационния подход във всички сектори на икономиката, подобряване на инвестиционната среда и привличане на стратегически инвеститори, адаптиране на националната и регионалната политика към нуждите и специфичните регионални условия за МСП и създаване на мрежи и инфраструктури, базирани на иновации и технологии, насърчаване на мерките за енергийна ефективност в предприятията и за преход към кръгова икономика, поддържане на ефективен регионален и местен пазар на труда. Посочените действия са обединени за изпълнението на следните специфични цели.
 - СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1 Провеждане на ефективна политика за привличане на инвестиции и насърчаване на предприемачеството;
 - СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2 Изграждане на иновационна среда и мрежи за ново развитие;
 - СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.3 Създаване на нови качествени работни места и подобряване на достъпа до заетост;
 - СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.4 Укрепване на регионалната конкурентоспособност чрез устойчиво развитие на туризма и селското стопанство.
- *СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ ПОТЕНЦИАЛ*

И ПОСТИГАНЕ НА СОЦИАЛЕН РАСТЕЖ: Фокусът на втория приоритет на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен централен регион е поставен върху развитието на човешкия ресурс като най-важен за жизнеността и просперитета на региона

- СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1 Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението;
- СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2 Инвестиране на здравна и социална инфраструктура, култура и спорт.
- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: УСТОЙЧИВО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ И СВЪРЗАНОСТ** - насочен е към развитие на комуникационната инфраструктура. Това ще подсили свързаността между градските и селските райони, ще подпомогнат интегрираното и устойчиво развитие на териториите, ще укрепят полицентричната мрежа от селища в региона и ще създадат предпоставки за по-ефективно вътрешнорегионално и трансгранично сътрудничество.
 - СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1 Развитие на транспортна и цифрова инфраструктура с Цел 3.1.1. Подобряване на транспортната инфраструктура и Цел 3.1.2. Развитие на цифровата инфраструктура
 - СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2 Интегрирано и устойчиво развитие и укрепване на полицентричната мрежа от селища. Вътрешно регионално и трансгранично сътрудничество с Цел 3.2.1. Интегрирано развитие на градовете от второ и трето ниво и подобряване качеството на тяхната среда и агломериращи функции, Цел 3.2.2. Развитие на градовете от четвърто и пето ниво
 - СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Опазване на околната среда. Развитие на екологосъобразна инфраструктура;
 - СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Развитие на трансграничното сътрудничество.

За осъществяването на тези приоритети, специфични цели и цели са предвидени редица дейности, мерки и проекти.

2.3 Обхват на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2

Северният централен регион обхваща областите Габрово, Велико Търново, Русе, Разград и Силистра с общо 36 общини.

Територията на региона обхваща централната и източната половина на Дунавската равнина и Предбалкана, северната част от Централна Стара планина, както и западната част от Добруджа. Общата площ на региона е 14 668,0 km², което представлява 13,2 % от

12

Този документ е създаден в рамките на бюджетна линия BG16RFOP001-8.002-0005 „Бюджетна линия на отдел "Стратегическо планиране и програмиране", финансирана по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“ на Оперативна програма “Региони в растеж” 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и държавния бюджет на Република България

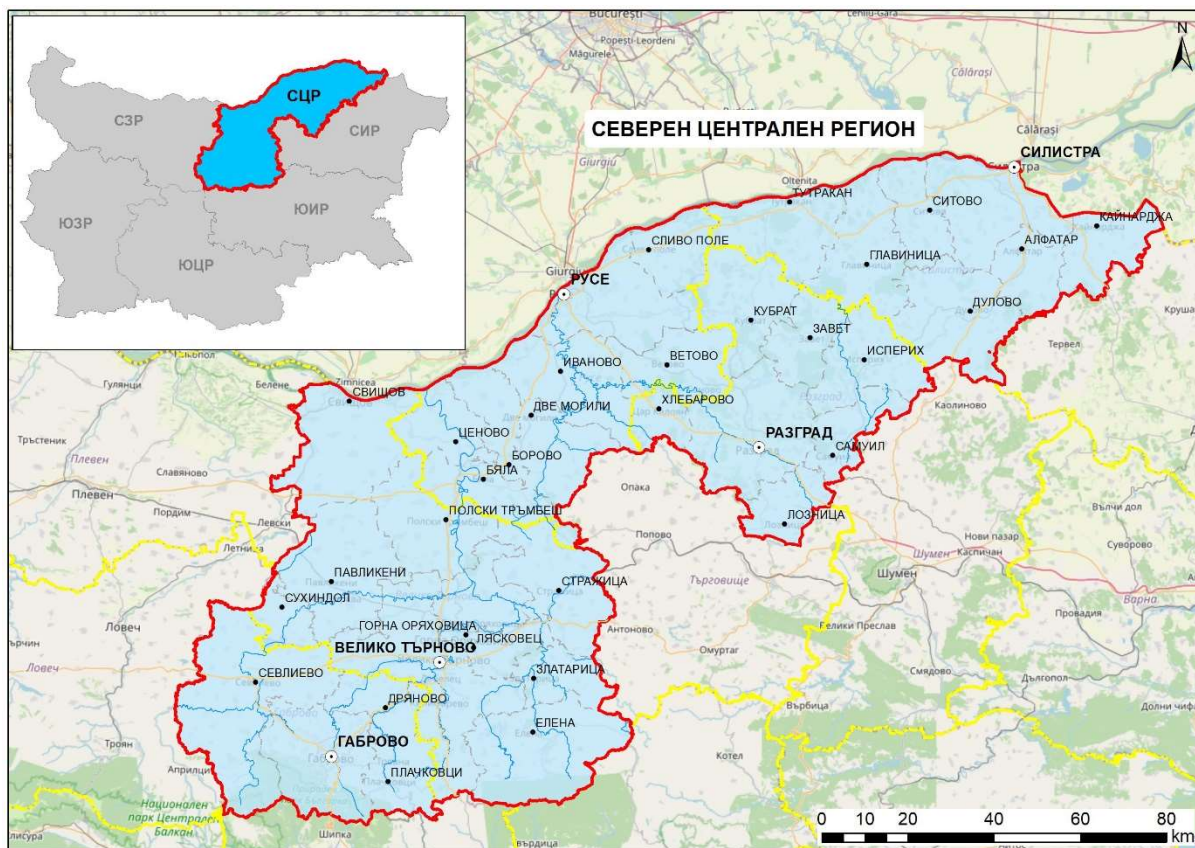
www.eufunds.bg/bg

www.bgregio.eu

територията на страната, като земеделските територии са 68,7 %, горските - 23,6 %, а урбанизираните - 5,1 %.

На Фигура 1 е показана обща схема на Северен централен регион.

Фигура 1 Обща схема на Северен централен регион за планиране от ниво 2

Кратки характеристики на територията в географския обхват на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 са представени в *Приложение 1*.

2.4 Времева рамка

Разглежданият период от време, за който ще бъдат оценявани положителни и отрицателни въздействия, е периодът от 2021 до 2027 г, за който ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 определя общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона и в който период ще се осъществяват предвидените по Стратегията мерки и дейности.

Програмният период на разглеждания проект на ИТСР съвпада с периода на актуализирането, изготвянето и прилагането на третите Планове за управление на

речните басейни (ПУРБ 2022-2027) и вторите Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) за периода 2022-2027г.

3. Връзка на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 с други планове и програми

Основните планове, програми и стратегии, чиято връзка с ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 ще бъде разгледана при екологичната оценка, са релевантните за периода на прилагане на ИТСР на СЦР, както следва:

- Актуализирана Национална концепция за пространствено развитие (НКПР) за периода 2013 - 2025 г.
- Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.
- Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г)
- Пътна карта за план за действие целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата.
- План за действие относно кръговата икономика
- Национална програма за развитие: България 2030 – визия, цели и приоритети
- Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г)
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.

Забележка: Горепосочената информация представя първоначалните идеи по ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 и може да бъде променена при по-нататъшните му подготвителни етапи.

4. Методика на ЕО

4.1 Нормативна рамка за ЕО

ЕО ще бъде разработена в съответствие с разпоредбите на Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (Директива за СЕО), транспонирана в националното законодателство с Наредбата за условията и реда на извършване на екологична оценка на планове и програми.

В допълнение, ЕО ще се съобрази със следните документи:

- Практически наръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна;
- Директива 79/409/ЕИО за опазване на дивите птици, кодифицирана с Директива 2009/147/ЕО;
- Оценка на планове и проекти, съществено засягащи зони от Натура 2000 – Методическо ръководство по разпоредбите на чл. 6 (3) и (4) на Директивата за местообитанията 92/43/ЕИО;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002г., разработено от консорциум с участието на ПОВВИК ООС със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България;
- Указания в писмо на МОСВ изх. № ЕО-14 /01.06.2020г. в отговор на изпратено Уведомление.

Ключовите документи, свързани с процеса по изготвяне на ЕО, са както следва.

Карта 1: Ключова нормативна рамка

Законова рамка на България и съответните документи, свързани с процеса по ЕО

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС) – обн. ДВ, бр. 91/2002 г.;
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) – обн. ДВ, бр. 77 /2002 г.;
- Закон за водите – обн. ДВ, бр. 67/1999 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО), приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г., обн. ДВ, бр. 57/ 2004 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредба за ОС) – обн. ДВ, бр. 73 /2007 г.

4.2 Методически подход

Методите и техниките, предвидени за оценка на околната среда и за изготвяне на доклада за екологична оценка, са тези, посочени в насоките и ръководствата, изброени в предходния раздел, и по-специално в следните документи:

- Практически наръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г., разработено от консорциум с участието на ПОВВИК ООС със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България.

4.3 Екологична политика и цели

В Доклада за ЕО ще бъдат описани целите на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към ИТСП, както и начинът, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на ИТСП.

Програмните документи, които имат отношение към ИТСП във връзка с целите на опазване на околната среда, са описани в Раздел 3 на настоящия документ.

4.4 Взаимодействия на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2 с околната среда

За да идентифицират взаимодействията между ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2 и околната среда, ЕО ще включва преглед на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда, които ще бъдат оценени спрямо приоритетите на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2.

- **Съществуващо състояние на компонентите и факторите на околната среда**

В доклада за ЕО ще бъде направен анализ на текущото състояние на биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт на регионално ниво, където се предвижда да се разполагат предвидените дейности, мерки и проекти на Стратегията:

- Въздух, климат

В Доклада за ЕО ще бъде представена информация относно климата и климатичните условия анализ на качеството на атмосферния въздух (КАВ) въз основа на данни от регионални доклади за състоянието и опазването на околната среда на Изпълнителната агенция по околна среда и РИОСВ за всички РОУКАВ в България.

- Води – преглед на текущото състояние на повърхностните и подземните води

За съществуващото състояние на водите в ЕО на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2 ще бъде разгледана подробно информация за 2019 година относно

екологичното и химично състояние на повърхностните води, химичното и количествено състояние на подземните води в България както и риска от наводнения;

- Почви – съществуващо състояние на земите и почвите

Ще бъде разгледана подробно информацията относно състоянието на почвите и тяхното земеползване, както и информацията по отношение съдържанието на почвите е биогенни елементи, влагосъдържание, замърсяване с тежки метали и металоиди, киселиняване, засоляване, почвена ерозия;

- Ландшафт – съществуващо състояние на ландшафта и визуално благоустройство

Ще се използва системата за класификация и типология на ландшафтите в България, като ще бъде разгледана подробна информация относно характеристиката и състоянието на ландшафтите в региона;

- Биологично разнообразие – флора, фауна, защитени територии и зони от Натура 2000

Флора и фауна – ще бъде представена обобщена за територията на региона информация за състоянието на растителността и животинския свят към настоящия момент;

Защитени територии и зони – обявените защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ) и защитени зони (Натура 2000 места) по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

- Културно-историческо наследство

Културно-историческото наследство представлява неразделна част от околната среда и може да се дефинира като антропогенна среда. Ето защо оценката на околната среда ще включи кратка информация за съществуващото състояние на културно-историческите обекти, включително архитектурно и археологично наследство.

- Материални активи

Анализ на текущото състояние на физически активи, свързани с ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2.

- Население и човешко здраве

Докладът за оценка на околната среда ще предостави информация и анализ по отношение на настоящото състояние на местното население: гъстотата на населението, разпределение на населението по възраст и пол, миграция – темп на нарастване и раждаемост, както и естествен прираст, смъртност, здравословно състояние (заболеваемост).

- **Съществуващо състояние на територии, за които съществува вероятност да**

бъдат съществено засегнати

Съществуващото състояние ще включва преглед на териториите, които е вероятно да бъдат съществено засегнати от ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2. Специално внимание ще се отдели на защитените територии и защитените зони, зоните за защита на водите и други екологично уязвими райони.

- **Съществуващи екологични проблеми**

Ще бъде направено проучване за идентифициране на основните екологични проблеми и тенденции. Ще се разгледа и анализира съществуващото състояние на околната среда, за да се гарантира, че всички съществуващи проблеми са взети под внимание при оценката на въздействията на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2. Анализът ще бъде основа за идентифициране както на проблемите по отношение на околната среда, които ще бъдат решени или уредени, така и на тези, които биха могли евентуално да се влошат при изпълнението на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2.

Специално внимание ще бъде отделено на защитените територии / зони.

- **Вероятни значителни въздействия върху околната среда**

Директива 2001/42/ЕО за ЕО, Приложение I, разглежда аспектите на околната среда с оглед на вероятните значителни въздействия върху тях.

В този раздел ще бъдат идентифицирани, описани и оценени мерките и проекти, които ще бъдат финансирани в рамките на стратегическите приоритети и специфични цели на ИТСП. Ще бъде направена оценка относно вероятните значителни отрицателни въздействия от тяхното прилагане върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт и връзки между тях в т.ч. дали те са: вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни, дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни.

Тъй като ИТСП има предвиждания на няколко нива на подробност, въздействието върху околната среда и здравето на хората ще бъде оценено и таблично, включващо: ниво Стратегически приоритети, специфични цели, цели, мерки.

За точна оценка ще се използват специфични индикатори за оценка на въздействието върху различни екологични аспекти / субекти на защита, както е описано по-долу.

4.5 Индикатори

Установяването на проблемите на околната среда, целите и индикаторите, които трябва

да бъдат разгледани в рамките на ЕО, представлява тристепенен процес:

1. Идентифициране на съответните екологични аспекти, които следва да бъдат разгледани в рамките на ЕО;
 2. На база на идентифицираните аспекти, установяване на съответните екологични цели, които следва да бъдат разглеждани в рамките на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 и процеса на ЕО;
 3. Където е възможно, предлагане на подходящи индикатори за състоянието на околната среда (или специфични въпроси), които ще ръководят анализа в рамките на процеса по ЕО.
- **Екологични аспекти, които трябва да се вземат под внимание при процеса по ЕО**

Екологичните аспекти, които трябва да се вземат под внимание при процеса на ЕО, се идентифицират като релевантни на целите на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 спрямо следните компоненти: биологично разнообразие, фауна и флора; население и човешко здраве; почви; води; въздух и климат; материални активи; културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологично наследство; ландшафт.

Други екологични аспекти:

- транспортни нужди, достъпност и т.н.
 - **Избор на екологични цели**
- След като ключовите проблеми на околната среда са идентифицирани, в ЕО се идентифицират и описват съответните цели на околната среда, които трябва да бъдат защитени. Те могат да се установят от съответните:
- законови или нормативни рамки;
 - стратегии в областта на околната среда, политики, планове за действие;
 - стратегии за устойчиво развитие;
 - програмни документи и др.
- **Идентифициране на подходящи индикатори на околната среда (или специфични въпроси), които ще ръководят анализа в рамките на ЕО**

Показателите за оценка на въздействието върху различни екологични компоненти се определят в рамките на фазата на определяне на обхвата в съответствие с определени критерии за подбор. При подбора на показателите се вземат предвид индикатори:

- които ще позволят възможно най-добра оценка на въздействието на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2 върху околната среда;
- които съответстват на екологичните проблеми;
- които могат добре да бъдат изразени количествено.

За всеки индикатор ще се посочат периодичност на измерване, мерна единица, орган, отговорен за наблюдението и контрола.

4.6 Видове въздействия

Съгласно чл. 86, ал. 3 т 6 от ЗООС, докладът за ЕО задължително съдържа анализ на: *вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт и връзките между тях; тези въздействия трябва да включват вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици.*

В съответствие с тези изисквания Докладът за ЕО ще анализира и оцени вероятните значителни въздействия върху околната среда, включително вторични, кумулативни, синергични/едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни въздействия от изготвяния ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2 върху компонентите: Въздух и климат, Води, Почви, Ландшафт, Биологично разнообразие, включително флора, фауна, защитени територии и зони, Културно-историческо наследство, Материални активи, Население, човешко здраве.

Анализът на възможните значителни въздействия върху гореспоменатите компоненти ще обхване всички предвиждания на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2, пропорционално на тяхната степен на подробност.

Трансгранични въздействия

Съгласно писмо на МОСВ изх. № ЕО-14 /01.06.2020 г.: *При изготвянето на заданието да бъде разгледана и вероятността при прилагането на ИТСП на Северен централен регион да се очаква значително въздействие върху околната среда на територията на други държави с цел съобразяване на необходимостта от провеждане и на процедура по ЕО в трансграничен контекст предвид задълженията на страната ни по международно, европейско и национално законодателство*

По отношение на трансгранични въздействия върху околната среда на други държави,

предвижданията на проекта на ИТРС на този етап по характер, същност и мащабност на идентифицираните мерки и дейности по Стратегически приоритети не предполагат възникването на отрицателно трансгранично въздействие върху околна среда на други държави. В обхвата на ИТРС дейностите ще се изпълняват в територията на общините в региона. В доклада за екологична оценка ще бъде подробно и задълбочено оценена възможността за евентуално трансгранично въздействие на Стратегията.

Въз основа на анализите и оценки на въздействието ще бъдат изведени обобщени изводи, относно въздействието на ИТРС върху околната среда и човешкото здраве, вкл. Трансгранично.

4.7 Метод за оценка на въздействията

ЕО ще оцени възможните въздействия на ИТРС на Северен централен регион за планиране от ниво 2 върху околната среда и ще даде препоръки как да се подобри качеството му по отношение на екологичните аспекти.

Анализът на съществуващото състояние и очакваните последици в случай, че ИТРС на Северен централен регион за планиране от ниво 2 не бъде изпълнена, ще дефинира т. нар. „нулева алтернатива“.

Оценката на положителните и отрицателните въздействия на заложените в ИТРС на Северен централен регион за планиране от ниво 2 приоритети ще бъдат обобщени в **рейтинг матрица**, като се използват следните обозначения в **Error! Reference source not found.** Таблица 1 Рейтинг матрица (матрица на оценките):

Таблица 1 Рейтинг матрица (матрица на оценките)

+	Очаквано положително въздействие
0/+	Клони към резултат от положително въздействие
/	Очаква се незначително или никакво въздействие
0	Като цяло се очаква нулево резултатно въздействие, тъй като положителните и отрицателните въздействия взаимно се компенсират
0/-	Клони към резултат от отрицателно въздействие
-	Очаквано отрицателно въздействие
=	Очаква се въздействие, но поради недостатъчни данни, оценката на въздействието е невъзможна

В допълнение към тази матрица ще се извърши качествено описание на възможните положителни или отрицателни въздействия, които са предизвикани от приоритетите на

ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2, както и предложените необходими смекчаващи мерки. Оценяват се преките и косвени, както и кумулативните въздействия. База за оценката са експертните познания на екипа по екологичната оценка. Съдържанието на Доклада за екологична оценка ще отговаря на изискванията на Директива 2001/42/ЕО и Наредбата за ЕО.

Нивото на подробност на оценката ще се базира на нивото на подробност, което предоставя ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2. Всички затруднения, възникнали в процеса на събиране на информация, необходима за разработката на ЕО, както и решаването им, ще бъдат включени в ЕО.

4.8 Мотиви за избор на алтернативи

За интегриране на екологичните съображения в подготовката и приемането на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2, ЕО ще предостави обратна връзка към проекта на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2. Ще се посочат мерки за предотвратяване, намаляване и при необходимост компенсиране на неблагоприятните въздействия, както и предложения за подобряване на изготвения проект на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2.

За да се подобри качеството на документа по отношение на околната среда като обратна връзка, при необходимост могат да бъдат дадени предложения за нови формулировки на приоритетите и специфичните цели на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2. Това стратегическо консултиране ще осигури интегрирането на съображенията по отношение на екологията в подготовката и приемането на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 с оглед на устойчивото развитие. Окончателният вариант на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 ще представлява изискваната от Директива 2001/42/ЕО алтернативна опция.

Ще бъде направено описание на мотивите, които са довели до избора на приетата за ИТСР алтернатива от гледна точка на опазване на околната среда и човешкото здраве. Ще бъде оценена и т. нар. „нулева алтернатива“, представляваща отказ от реализацията на Стратегията - ще бъде направена в т. 4 на ДЕО, където ще бъде анализирано развитието на компонентите и факторите на околната среда без прилагането ѝ.

4.9 Мерки

След преглед на Стратегическите приоритети и специфични цели на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2, в ЕО ще бъдат оценени очакваните въздействия и ще се предложат средните видове мерки:

- **Мерки за отразяване в окончателния вариант на ИТСР на Северен**

централен регион за планиране от ниво 2

Въз основа на анализа и оценката на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 ще се предложат мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от осъществяването на ИТСР на СЦР за планиране от ниво 2 върху околната среда, както и за предотвратяване или намаляване на възможните отрицателни последици за човешкото здраве.

- **Мерки за изпълнение при прилагане на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2**

Ще бъдат предложени допълнителни мерки за смекчаване на очакваните въздействия от реализацията на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 върху околната среда и човешкото здраве. Мерките ще бъдат определени от гледна точка на очакваните резултати от тяхното прилагане.

- **Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на Стратегията**

Съобразно резултатите и изводите от прогнозите за въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на Стратегията, ще бъдат препоръчани мерки, въз основа на които да се извършва наблюдението и контролът на въздействието върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на ИТСР.

4.10 Заключение

Екологичната оценка ще даде възможност за обосновано заключение относно съвместимостта на ИТСР на Северен централен регион за планиране от ниво 2 от гледна точка на изискванията за опазване на околната среда.

5. Проектно-съдържание на Доклада за екологична оценка

Географският обхват на ИНТЕГРИРАНИТЕ ТЕРИТОРИАЛНИ СТРАТЕГИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ ЗА ПЛАНИРАНЕ ОТ НИВО 2 (ИТСР на РП от ниво 2) включва цялата територия на Република България, като обхватът на ИТСР на СЦР е в границите на региона и е описан в т. 2.3 на настоящото Задание. Докладът за ЕО ще приеме за целеви географския обхват на ИТСР на РП от ниво 2 и ще бъде изготвен съобразно степента на подробност на ИТСР на РП от ниво 2.

Съгласно Чл. 17. (1) от Наредбата за ЕО (последно изм. ДВ. бр.70 от 7 Август 2020 г), докладът за ЕО се оформя като единен документ, който включва:

1. съдържателна част съгласно изискванията на чл. 8б, ал. 3 от ЗООС и резултатите от консултациите по заданието за обхват и съдържание;

2. списък на източниците на информация на използваните методи за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда с посочване на източника, в който са публикувани;

3. списък с експертите и ръководителя, изготвили доклада за ЕО, в който всеки удостоверява с полагане на подпис разработените от него раздели на доклада;

5. декларации по чл. 16, ал. 1;

6. справка за проведени консултации и за изразените при консултациите мнения и предложения, както и за начина на отразяването им;

7. приложения.

Съгласно Чл. 86. (3) от ЗООС (последно изм. ДВ. бр.54 от 16 Юни 2020 г) докладът за ЕО задължително съдържа:

1. описанието на съдържанието на основните цели на плана или програмата и връзката с други съотносими планове и програми;

2. съответни аспекти на текущото състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на плана или програмата;

3. характеристиките на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати;

4. съществуващите екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към плана или програмата, включително отнасящите се до райони с особено екологично значение, като защитените зони по Закона за биологичното разнообразие;

5. целите на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към плана и програмата, и начинът, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание по време на изготвянето на плана или програмата;

6. вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт и връзките между тях; тези въздействия трябва да включват вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици;

7. мерките, които са предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на плана или програмата върху околната среда;

8. описание на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу-хау;

9. описание на необходимите мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на плана или програмата;

10. нетехническо резюме на екологичната оценка.

Съгласно Техническата спецификация на Възложителя докладът за екологична оценка задължително съдържа:

- описанието на съдържанието на основните цели на интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 и връзката с други съотносими планове и програми;
- съответни аспекти на текущото състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2;
- характеристиките на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати;
- съществуващите екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2, включително отнасящите се до райони с особено екологично значение, като защитените зони по Закона за биологичното разнообразие;
- целите на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2, и начинът, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание по време на изготвянето на интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2;
- вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт и връзките между тях; тези въздействия трябва да включват

вторични, кумулативни, едновременно, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици;

- мерките, които са предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последствия от осъществяването на интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 върху околната среда;
- описание на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу-хау;
- описание на необходимите мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2;
- нетехническо резюме на екологичната оценка с необходимите нагледни материали (карти, снимки, схеми).
- резултатите от консултациите по заданието за обхват и съдържание;
- списък на източниците на информация на използваните методи за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда с посочване на източника, в който са публикувани;
- списък с експертите и ръководителя, изготвили доклада за ЕО, в който всеки удостоверява с полагане на подпис разработените от него раздели на доклада;
- декларации по чл. 16, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- справка за проведени консултации и за изразените при консултациите мнения и предложения, както и за начина на отразяването им;
- В случай, че е преценено за необходимо от компетентния орган - оценка на съвместимостта на интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 с предмета и целите на опазване на защитените зони, в съответствие с изискванията на Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони.

Предлаганата структура на доклада за ЕО е както следва:

26

Този документ е създаден в рамките на бюджетна линия BG16RFOP001-8.002-0005 „Бюджетна линия на отдел "Стратегическо планиране и програмиране", финансирана по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“ на Оперативна програма “Региони в растеж” 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и държавния бюджет на Република България

www.eufunds.bg/bg

www.bgregio.eu

1. Въведение
2. Основни цели на интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2
3. Връзка на ИТСП с други съотносими планове и програми
4. Съответни аспекти на текущото състояние на околната среда
 - Въздух и климат
 - Води - повърхностни и подземни
 - Почви и земеползване
 - Ландшафт
 - Биологично разнообразие, вкл. флора, фауна, защитени територии (ЗТ) и защитени зони (ЗЗ)
 - Културно-историческо наследство
 - Материални активи
 - Население, човешко здраве
5. Развитие на околната среда без прилагането на интегрираната териториална стратегия за развитие на регионите за планиране от ниво 2
6. Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати
 - Територии от интерес за Общността
 - Територии с национален защитен статут
 - Зони за защита на водите и др.
7. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2, включително отнасящите се до райони с особено екологично значение, като защитените зони по Закона за биологичното разнообразие
8. Цели на опазване на околната среда
 - на международно равнище
 - на национално равнище

В този раздел ще бъде направен анализ на стратегиите, плановете и програмите, които поставят цели по опазване на околната среда на национално и международно (европейско) равнище, които имат отношение към ИТСП, като въз основа на анализа, ще бъдат направени изводи за начина

и степента, в които в програмата тези цели и екологични съображения са взети предвид

9. Вероятни значителни въздействия върху околната среда - комбинирана оценка по горепосочените аспекти на околната среда с оглед вероятни значителни въздействия или последици от ИТСП, включително и Трансгранични въздействия върху околната среда и човешкото здраве.
10. Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най- пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 върху околната среда.

На база на резултатите от извършените в предходната точка анализи и оценки на предполагаемото въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат на реализирането на ИТСП 2021-2027 г., ще бъдат предложени мерки, които ще бъдат мотивирани, в т.ч. и по отношение на очакваните резултати от прилагането им. Същите ще бъдат представени като:

- Мерки за отразяване в окончателния вариант на ИТСП
 - Мерки за изпълнение при прилагане на ИТСП
11. Алтернативни решения – вкл. представяне на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу- хау
 12. Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2
 13. Заключение
 14. Приложения – включително, но не само:
 - Картен материал
 - Използвана литература и източници на информация
 - Резултатите от консултациите по заданието за обхват и съдържание - Справка за проведените консултации, вкл. изразените при консултациите мнения и предложения, както и мотивите за тяхното приемане или неприемане и за начина на отразяването им.
 - Списък на източниците на информация на използваните методи за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда с посочване на източника, в който са публикувани;
 - Списък с експертите и ръководителя изготвили доклада за ЕО
 - Декларации по Член 16(1) от Наредбата за ЕО

Съгласно Чл. 17. (3) от Наредбата за ЕО, като отделно самостоятелно приложение към доклада за ЕО ще се изготви нетехническо резюме на достъпен за обществеността език

в обем, не по-малък от 10 на сто от обема на доклада. Освен текстовата част резюмето ще съдържа необходимите нагледни материали (карти, снимки, схеми).

6. Приложения

6.1 Приложение 1 Характеристики на територията, която е вероятно да бъде засегната

Приложение 1. Характеристики на територията, която е вероятно да бъде засегната

1. Величина и пространствен обхват

Според използваните за екологична оценка критерии, които са описани в Приложение II на Директивата за стратегическата екологична оценка 2001/42/ЕО, величината и пространственият обхват на въздействията на разглеждания план върху околната среда обхващат:

- географската територия, която е вероятно да бъде засегната; и
- броя на населението, което е вероятно да бъде засегнато.

1.1 Географска територия, която е вероятно да бъде засегната

Като се има предвид, че към настоящия етап от процеса на разработване на ИТСП на Северен централен регион за планиране от ниво 2 местоположенията на предвижданите интервенции не са определени, за целите на характеризирание на пространствения обхват на въздействията се разглежда цялата приложима област за подобни интервенции, която представлява областите: Габрово, Велико Търново, Русе, Разград и Силистра с общо 36 общини.

Състоянието на околната среда в територията на Северен централен регион се контролира от РИОСВ Русе и РИОСВ Велико Търново.

1.2 Население, което е вероятно да бъде засегната

Населението което е вероятно да бъде засегнато към 31.12.2019 по области, съгласно данни от НСИ е показано в Таблица 2.

Таблица 2 Население към 31.12.2019 по области

Области	Население, брой
Габрово	106598
Велико Търново	232568
Русе	215477
Разград	110789
Силистра	108018
Р. България	6 951 482

2. Природни характеристики на територията, която е вероятно да бъде засегната

2.1. Климат

В климатично отношение Северен централен район попада в Умерено континенталната подобласт и по-конкретно в северния, средния, предбалканския и планински климатични райони.

В Северния климатичен район на Дунавската равнина поради относително голямата отдалеченост от Стара планина, то тя не оказва съществено отношение на климата.

По данни от Националната стратегия за адаптация към изменението на климата, България е разположена в един от регионите, който е особено уязвим към изменението на климата (главно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и към нарастващата честота на екстремни събития, свързани с изменението на климата, като суши и наводнения. Най-често срещаните хидрометеорологични и природни бедствия са екстремни валежи и температури, бури, наводнения, горски пожари, свлачища и суша.

Според изчисления индекс на уязвимост от климатичните промени за регионите по NUTS 2 за целия ЕС, Северният централен регион попада в пета група (от общо 6) с най-висока уязвимост. Най-чувствителните сектори към климатичните изменения са селското стопанство, туризмът, управлението на водните ресурси и горският фонд.

2.2. Атмосферен въздух

На територията на СЦР се извършва мониторинг от РИОСВ – Велико Търново и РИОСВ – Русе

На територията, контролирана от РИОСВ Русе - Контролът на основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой, се осъществява от два пункта за мониторинг: в Русе - автоматичната измервателна станция (АИС „Възраждане“) и ДОАС система в гр. Силистра. Измерването на основните показатели в градовете Разград и Исперих се извършва чрез мобилни автоматични станции за мониторинг и съгласно годишен график, утвърден от министъра на околната среда и водите.

Регистрираните превишения по показател $ФПЧ_{10}$ от автоматична станция за контрол качеството на атмосферния въздух – АИС „Възраждане“, гр. Русе, през 2019 г. са 42, но е по-малък спрямо 2018 г., когато са били 65.

Регистрираните превишения през 2019 г. по показател $ФПЧ_{10}$ от ДОАС система „Профсъюзи“- гр. Силистра са 8, и са само с 2 повече, спрямо предходния отчетен

период. Средногодишната концентрация на ФПЧ_{10} и за гр. Силистра и за община Русе е под определената норма.

За останалите контролираните замърсители няма регистрирани превишения на установените норми, с изключение на озон - в ДОАС „Профсъюзи“ са регистрирани 11 дни с превишения на 8 часовата норма

Гр. Разград и град Искерих - В периода януари – декември 2019 г. на територията на двата са проведени четири измервания на качеството на атмосферния въздух (КАВ) и за гр. *Разград* не са констатирани превишения на нормите на следените показатели: ФПЧ_{10} , SO_2 , NO_2 , CO и O_3 , а за град *Искерих* не са констатирани превишения на нормите на следните показатели: SO_2 , NO_2 , CO и O_3 , но превишения са регистрирани на показателите сероводород и ФПЧ_{10} .

На територията, контролирана от РИОСВ-Велико Търново - Контролът на основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой, се осъществява от - от три градски фонове пункта за мониторинг в градовете Велико Търново с ръчно пробовземане и последващ лабораторен анализ, Горна Оряховица (АИС) и Свищов (ДОС).

Броят на превишаване на СДН за ФПЧ_{10} от 35 пъти в рамките на една календарна година – е спазено единствено от Община Свищов. В трите пункта за мониторинг СГН за опазване на човешкото здраве във Велико Търново е спазена, като стойностите са под пределно допустимата средногодишна концентрация.

Анализът на резултатите от мониторинга в през 2019 г. спрямо 2018 г. показват, че:

- За Община Велико Търново е постигнато намаление, както на средногодишната концентрация с 10 %, така и на броя регистрирани превишения на СДН с 13 %.
- За Община Горна Оряховица се наблюдава намаление на средногодишната концентрация с 26 % и намаление на броя регистрирани превишения на СДН с 42 % .
- За Община Свищов намалението на средногодишната концентрация е с 29 %, а на броя превишения на СДН с 48 %.

През 2019 г. не са регистрирани превишения на приложимите норми за КАВ за замърсители: серен диоксид, азотен диоксид, $\text{ФПЧ}_{2,5}$, бензен, въглероден оксид и озон.

От анализа и сравнението на резултатите от мониторинга през 2019 г., направени от РИОСВ - Русе и РИОСВ - Велико Търново, се установява следното: Основният проблем по отношение качеството на атмосферния въздух (КАВ) в СЦР, както и за страната въобще, е замърсяването с ФПЧ_{10} .

Във връзка с оценката и управлението на качеството на атмосферния въздух в региона към 2019 г. са разработени и се реализират 6 общински програми за подобряване качеството на атмосферния въздух в градовете Русе, Силистра, В. Търново, Горна Оряховица, Свищов и Севлиево и един план за действие към извършена моделна оценка на гр. Габрово. Окончателният срок за изпълнение на всички заложи в програмите мерки е край на 2020 г., към който срок би следвало да бъде постигнато съответствие с нормите за този замърсител.

Замърсяването на атмосферния въздух се дължи основно на изгарянето на твърди горива в битовия сектор и замърсяването от автомобилният транспорт. Използването на влажна дървесина, фосилни горива, както и движението на амортизирани транспортни средства води до влошено качество на атмосферния въздух, особено при неблагоприятни атмосферни условия: мъгла, безветрие през месеците с отрицателни температури.

2.3. Води

Управлението на водите на територията на Република България се осъществява на национално и басейново ниво като са определени 4 райони за басейново управление на водите, като Северният централен регион попада в обхвата на Дунавския басейнов район за управление на водите.

Повърхностни води

През територията минават едни от най-големите реки на страната - Росица, Янтра, Русенски Лом. С най-голямо значение за населението и стопанството на СЦР са водите на реките Дунав, Янтра, Росица, Видима, Дряновска река, Златаришка река, Стара река, Леферджа, Голяма река, Негованка, Русенски Лом. Те се използват за напояване и за питейна вода. С най-голямо значение са водите на река Дунав, използвани за транспорт, риболов и напояване. Съществуват и голям брой дерета, които се пълнят с вода само през пролетта, когато се топят снеговете и валият по-големи количества поройни дъждове.

Обектите, попадащи в териториалния обхват на РИОСВ Русе заустват отпадъчните си води в следните поречия: река Дунав, река Янтра, река Камчия и река Русенски Лом с притоците ѝ: Бели Лом, Черни Лом, Малки (Омурски) Лом, Баниски Лом. Мониторингът на водите се извършва в 37 пункта за мониторинг.

Поречието на р. Дунав

Река Дунав на територията на **РИОСВ Велико Търново** се наблюдава чрез мониторинговия пункт при гр. Свищов, а на територията на РИОСВ се мониторираат два пункта - единият преди гр. Русе и другият на пристанището на гр. Силистра.

При анализа на резултатите от проведения в периода 2018-2019 г. мониторинг е установено, че и в трите пункта по физикохимични показатели отговаря на изискванията

за добро състояние съгласно приложения 6 и 7 от Наредба № Н-4 за характеризиране на повърхностните води. При извършения анализ на приоритетни вещества спрямо Наредбата за СКОС на резултатите от мониторинга показват, че химичното състояние на водното тяло само в 1 пункт (при гр. Русе) е не достигащо добро поради превишени концентрации по показател олово.

В програмите за хидробиологичен мониторинг на територията на Дунавски район през 2018 г. и 2019 г. не са планирани за наблюдение пунктове, разположени на река Дунав.

През 2019 г. БДДР е извършила проучвателен мониторинг по река Дунав с цел да се провери състоянието и да се установят източниците на натиск на повърхностни водни тела на територията на БДДР, за които в ПУРБ 2016 – 2021 г. оценката на екологичното и химическо състояние е различна от добра и би следвало да се предвидят мерки за подобряване на тяхното състояние. В участъка от гр. Русе до гр. Силистра, са извършени две пробонабирания в избрани 9 пункта за мониторинг. При анализа на вещества от групата специфичните замърсители и при двете пробонабирания се установяват превишение на стойностите над СКОС по показател алуминий. От анализиранияте приоритетни вещества се установява еднократно превишени концентрации над СКОС по показател трихлорометан в два от пунктовете, избрани в участъка при гр. Русе.

В поречие Дунав попадат и две водни тела- категория езеро – езерото Сребърна и язовир Антимово, които отговарят на изискванията за добро състояние съгласно приложения 6 и 7 от Наредба № Н-4 за характеризиране на повърхностните води, като само при анализа на вещества от групата специфичните замърсители на язовир Антимово има измервания, които показват превишени стойности над СКОС за показател алуминий.

Качеството на дунавските води в участъка на СЦР допуска широко стопанско използване. Основният проблем за замърсяването на водните поречия в региона е заустването на непречистени или недостатъчно пречистени отпадъчни води от по-големи производствени единици, емитиращи значителни количества отпадъчни води.

На територията на РИОСВ Русе се мониторира: река Дунав, Поречие Янтра, Поречие Русенски Лом, Поречие Дунавски Добруджански реки.

На река Дунав, на територията на РИОСВ-Русе се мониторира два пункта - преди гр. Русе и на пристанището на гр. Силистра, като по физикохимични показатели и специфични замърсители и двата пункта отговарят на изискванията за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло в пункта преди гр. Русе е не достигащо добро поради превишени концентрации по показател олово, докато при анализа на вещества от групата специфичните замърсители в пункта при гр. Силистра, няма измервания които да показват превишение на стойностите над СКОС.

На територията на РИОСВ Русе от водосбора на река Янтра са разположени две

повърхностни водни тела (р. Янтра и р. Студена), които се наблюдават в периода 2018-2019 г. чрез три пункта за мониторинг. Резултатите от анализите показват умерен потенциал и за двете водни тела. За р. Янтра са анализирани голям брой метали от групата на специфични замърсители, като няма измерени превишени концентрации над СКОС. При анализа на вещества от групата специфичните замърсители за р. Студена има измервания, които показват превишени стойности над СКОС на показатели манган и хром. При извършения анализ на резултатите от мониторинга не се установяват превишени концентрации на приоритетни вещества спрямо Наредбата за СКОС.

На река Русенски Лом е разположено едно водно тяло, а именно - р. Русенски Лом от вливане на реките Черни Лом и Бели Лом, до устие р. Дунав. Качеството на водите се наблюдава в два пункта. За периода 2018-2019 г. от анализа на физикохимичните елементи за качество става ясно, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий при пункт р. Русенски Лом на устие при гр. Русе. На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества, водното тяло е в добро химично състояние.

Водните тела от поречие Дунавски Добруджански реки, разположени на територията на РИОСВ Русе са във водосбора на реките р. Сенкьовица от извор до вливане в р. Дунав при Попина, реките Царацар и Чайрлък. Водните тела са от тип R9-Добруджански пониращи реки.

За р. Сенкьовица (от извор до вливане в р. Дунав при Попина), анализът на физикохимичните елементи за качество показва, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията на нормативната уредба. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

За р. Царацар резултатите от мониторинга на физикохимичните показатели показват, че стойностите не отговарят на добро състояние по показателите нитратен азот и общ азот спрямо изискванията на нормативната уредба. При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества показват, водното тяло е в добро химично състояние.

За р. Чайрлък в периода 2018-2019 г. не е планиран и извършван хидробиологичен мониторинг.

На територията на РИОСВ Велико Търново се мониторира: Поречие Янтра, Водни тела по големите притоци на р. Янтра, Водосбор на р. Росица, с притоците реките Чопарата, Бохат, Негованка, Магъра, Крапец, част от р. Видима и язовирите „Ал.

Стамболийски " и „Крапец ", Водосбор на река Белица, Водосбор на река Паничарка.

По основното течение на р. Янтра (Поречие Янтра) са разположени 8 повърхностни водни тела. Извършените анализи показват, че 7 от тях са в добро химично състояние, а 1 е в достигащо добро. Направените анализи по БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос показват, че едно водно тяло е в добро състояние, а останалите в умерено.

Водни тела по големите притоци на р. Янтра са 7 на брой, като химичното състояние на всичките е достигащо добро. Според наличните данни от хидробиологичният мониторинг 4 тела са оценени в добро състояние, а останалите в умерено.

Във водосбора на Росица са разположени 14 водни тела. Химичното състояние на 13 от водните тела е достигащо добро, а 1 е обособено и като зона за защита на води предназначени за питейно-битово водоснабдяване. Данните от хидробиологичен мониторинг показват, че 8 тела са в добро състояние, 5 са в умерено и едно е в отлично.

Във Водосбор на река Белица са разположени 4 водни тела. Химичното състояние на всичките тела е достигащо добро. Данните от хидробиологичен мониторинг показват, че 3 от телата са в добро състояние, а едно е в умерено.

Във Водосбор на река Паничарка са разположени 3 водни тела. Химичното състояние на всичките тела е достигащо добро. Данните от хидробиологичен мониторинг показват, че 2 от телата са в добро състояние, а едно е в отлично.

Подземни води

В земните недра на България са обособени 177 подземни водни тела, представляващи самостоятелни и значими части от пресни подземни води. От тях 50 тела са в Дунавския район, които са наблюдавани в 138 броя пункта, съгласно действащите програмите за контролен и оперативен мониторинг през 2019 г.

17 подземни водни тела (ПВТ) или части от тях са в Северен централен район. Границите на пет от подземните водни тела са частично извън тези на Северен централен район.

В обхвата на **РИОСВ-Русе** попадат подземни тела от първи, втори, трети, пети и шести слой.

- Подземни водни тела от слой първи – НЕОГЕН - КВАТЕРНЕР - в обхвата на РИОСВ-Русе попадат четири броя водни тела - отговарят на критериите за добро химично състояние на подземните води.
- Подземни водни тела от втори слой – НЕОГЕН - в обхвата на РИОСВ-Русе попада едно - отговаря на критериите за добро химично състояние на подземните води.
- Подземни водни тела от трети слой – НЕОГЕН-САРМАТ - в обхвата на РИОСВ-Русе попада едно - отговаря на критериите за добро химично състояние на

подземните води.

- Подземни водни тела от пети слой – ТРИАС –ЮРА-КРЕДА - в обхвата на РИОСВ-Русе попадат две - отговарят на критериите за добро химично състояние на подземните води, като в 1 МП са констатирани високи концентрации на нитратни йони
- Подземни водни тела от шести слой – ДОЛНА КРЕДА - МАЛМ-ВАЛАНЖ на територията на ДРБУ има едно водно тяло от шести слой - констатираните от предходните години високи концентрации по показател нитратни йони се наблюдават и през 2018 г.

На територията на **РИОСВ - Велико Търново** са включени водните тела, разположени във водосбора на река Янтра, попадащи на територията на областите Велико Търново и Габрово. Тъй като административно деление не съвпада с границите на водните тела по поречия, водосборът на р. Янтра попада в три области - съответно в три РИОСВ: на устие – РИОСВ Русе, основно поречие – РИОСВ Велико Търново и част от р. Видима – РИОСВ Плевен. В териториалния обхват на РИОСВ Велико Търново в Дунавския РБУ попадат 6 броя подземни водни тела (в по-голяма или по-малка част от тях) с общо 11 броя пункта за мониторинг

- Подземни водни тела от слой първи – НЕОГЕН - КВАТЕРНЕР - в обхвата на РИОСВ-В Търново попадат четири броя водни тела - отговарят на критериите за добро химично състояние на подземните като в 1 МП са констатирани отклонения от СК по показател „манган и в 1 МП са констатирани високи концентрации на нитрати.
- Подземни водни тела от пети слой – ТРИАС –ЮРА-КРЕДА - в обхвата на РИОСВ- В Търново попадат две - отговарят на критериите за добро химично състояние на подземните води, като в 1 МП са констатирани отклонения от нормите по редица показатели, като „амониеви йони", „нитрати" и „нитрити", „перманганатна окисляемост" и „ортофосфати". Високите концентрация на нитратни йони отчитани в предходните години се потвърждават и в получените през 2019 г. резултати.

Сред най-значимите замърсители на подземните води в СЦР могат да се открият следните:

- просмукването на замърсители при взаимодействие с повърхностните води;
- липсата на канализации и ПСОВ в населените места;
- интензивното земеделие;

- индустриални източници на замърсяване;
- действащи депата за твърди битови отпадъци, които не отговарят на изискванията;
- нерегламентирани сметища;
- минна дейност.

2.4. Почви и земеползване

Северен централен район попада в Карпатско-дунавска почвена провинция, която е изградена от лесо-ливадни-степни тъмни, лесивирани почви, черноземи, солонци и солончаки. Тази почвена провинция обхваща обширни площи от Европа лежащи в басейна на р. Дунав. Многообразните форми на релефа, разнородните почвообразуващи скали и диференциацията на климата създават сложна картина на почвената покривка, която се разделя на три подобласти: Карпатска, Среднодунавска и Долнодунавска като към последната спада и Дунавската равнина и Добруджа. В пределите на Долнодунавската подобласт са разпространени карбонатни, типични, лесивирани и ливадни черноземи. По - високите предпланински и равнинно-хълмисти части на Дунавската равнина се заемат от черноземовидни и сиви горски почви

На територията на Северен централен район се прилага система на три нива за мониторинг на почвите в областите. На първо ниво се извършва широко мащабен мониторинг, на второ се наблюдават мрежите на вкисляване и засоляване, на трето ниво се определят локалните замърсители от земеделски източници.

Съгласно Националната мониторингова програма на МОСВ на територията на **РИОСВ – В. Търново**, са обособени 23 бр. постоянни пунктове за почвен мониторинг, за района на Великотърновска и Габровска област. На основание представените през 2019 г. резултати от анализи за проведения мониторинг, не са констатирани замърсявания на почвата в контролирания от РИОСВ-Велико Търново регион.

На територията на **РИОСВ Русе** (за областите Русе, Разград и Силистра) са определени 33 пункта за наблюдение на състоянието на почвите. При извършените анализи до момента не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК, както засоляване и вкисляване на почвите.

През последните години на територията на РИОСВ-Русе се забелязва намаляване на замърсяването на земите и почвите. Обръща се голямо внимание на ограниченото използване на пестициди и торове в земеделието. Разработват се програми за екологично земеделие и животновъдство, спазват се правилата за добри земеделски практики. Предприети са мерки за подобряване на състоянието на почвите.

Почвите на територията на СЦР са в добро екологично състояние, което е предпоставка за развитие на интензивно земеделие. Водещи за региона трябва да са мерките по отношение на превенцията и ограничаването на щетите от ерозионните процеси. Това включва информиране и подпомагане на земеделските производители при планиране на ползването на земята, спазване на добрите земеделски и екологични практики и подкрепа на земеделските производители чрез компенсаторни плащания за дейности, ограничаващи процесите на ерозия.

2.5. Флора и фауна

Според геоботаническото райониране на България (по Бондев, 1997), СЦР е разположен в Европейската широколистна горска област, като обхваща и части от Евроазиатската степна и лесостепна област. За региона е характерна растителност на умерената зона, с основна коренна (самобитна) растителност, представена от широколистни, летнозелени, листопадни през зимата гори (*Aestilignosa*), предимно от европейски и европейско-азиатски произход, с преобладаване в тях на над 180 вида и подвида дървета и храсти. В крайдунавската част от СЦР липсва същинска степна растителност, а само остепнени под влиянието на човека ксеротермни, главно дъбови гори. Под влияние на човешката дейност в различни части върху варовити терени на мястото на унищожени гори се е настанила вторична тревна растителност с участието на степни флорни елементи.

За региона е характерна растителност на умерената зона, с основна коренна (самобитна) растителност, представена от широколистни, летнозелени, листопадни през зимата гори (*Aestilignosa*), предимно от европейски и европейско-азиатски произход, с преобладаване в тях на над 180 вида и подвида дървета и храсти.

Долнодунавската провинция се характеризира с остатъчни ксеротермни гори от космат и виргилиев дъб, цер и отчасти блаун. Почти навсякъде в участieto на горските екосистеми участват келявият габър и мъждрянът, а при деградирането на горите са се формирали храстови ценози с доминиране на драката и смрадликата (*Cotinus coggygia*), както и тревни съобщества с преобладаване на садина, белизма, луковична ливадина и други ксеротермни тревни видове

СЦР е с най-малка концентрация на застрашени флористични видове. По-широко разпространена е широколистната растителност, има и много лечебни растения.

Северен централен район е сравнително богат на представители на животинския свят. Това особено се отнася за Стара планина, Лудогорието, низините и островите по р. Дунав. Северният централен район също включва част от Дунавския и Старопланинския зоогеографски район. В Дунавската равнина се срещат видове, които са обект на лов като зайци, фазани, сърни, елени, диви прасета и др.

Редица влажни зони по Дунавското крайбрежие са от значение за птиците и

влаголюбивите представители на фауната. Най-значима от тях е езерото Сребърна. На територията на резервата са установени 179 вида, от които 50 са включени в Червената книга. Тук се намира единствената за страната колония на къдроглави пеликани. Заедно със съседните влажни зони се обособява комплекс от първостепенно значение за малкия корморан, нощната и гривеста чапла, лопатарката, белооката потапница, зелената водна жаба, видрата, степния и пъстър пор.

3. Ценност и уязвимост на територията, която е вероятно да бъде засегната

3.1. Специални природни характеристики

В територията на Северен централен регион попадат защитени територии, по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ) и защитени зони по смисъла на ЗБР, както следва:

- 93 бр. защитени територии, от които 21 бр. природни забележителности, 63 бр. защитени местности, 3 бр. резервати, 3 бр. поддържани резервати и 3 бр. природни парка и 1 бр. национален парк;
- 38 бр. защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включени в приетите от Министерски съвет списъци;
- 27 бр. защитени зони за опазване на дивите птици, от които всички с изключение на една имат издадени от министъра на околната среда и водите заповеди за обявяването им

Уязвимостта на защитените зони е свързана най-вече с антропогенните въздействия. Като основни заплахи се очертават неустойчивите селскостопански практики, урбанизацията и експанзията на инфраструктура, замърсяването на повърхностни води, в т.ч. от промишлени инсталации, транспорт, отпадъчни води и др., изменението на природните екосистеми, в т.ч. от предизвикани от човека промени на хидравличните условия, ВЕЦ, резервоари, сметища и др.

3.2. Културно наследство

Културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност. Културните ценности са обществено достояние и се ползват със закрила от държавни и общински органи в интерес на гражданите на Република България (чл. 2, ал. 1 и 2 от ЗКН, ДВ бр. 19, 2009 г.).

На територията на Северен централен регион са регистрирани 5 480 недвижими културни ценности (НКЦ) на материалното недвижимо културно наследство (област Велико Търново - 2 382 НКЦ, област Габрово - 1 179 НКЦ, област Разград - 407 НКЦ, област Русе - 1 030 НКЦ, област Силистра - 482 НКЦ) с тяхната принадлежност към

определен исторически период като праисторически, антични, средновековни, възрожденски, от ново и най-ново време, както и с научна и културна стойност като археологически, исторически, архитектурно-строителни, художествени, урбанистични, културни ландшафти с културни напластявания от взаимодействието на човека и природната среда, парково и градинско изкуство, етнографски, културни маршрути.

В Северен централен район - археологическите НКЦ общо са 2 557 броя, от които в област Велико Търново – 928, Габрово – 317, Русе – 552, Силистра – 436 и Разград – 344.

На територията на СЦР са разположени значими културно-исторически паметници с национално и международно значение. В СЦР се намират 22 от 100-те Национални туристически обекта: в област Велико Търново – 5, Габрово – 8; Разград – 2; Русе – 2 и Силистра – 5.

В списъка на Световно наследство на ЮНЕСКО на територията на Северния централен регион се намират различни обекти на материалното и нематериалното културно наследство. В списъка на културните паметници са включени Ивановските скални църкви и Тракийската гробница край с. Свещари, а в този с природните паметници са включени древни и първични букови гори на Карпатите, както и Природен резерват Сребърна.